

(המשך מעמוד 9)

בינתיים, אחרי שרב עם אלופי הפנטאגון על רקע מלחמת ויאטנאם.

מה היה קורה אילו הופיע דיין באמריקה, ללא הזמנה של ממש? לכך יש תקדים מאלף. ביוני 1954 הופיע דיין, אז מטכ"ל צה"ל, באמריקה, הודיע לעיתונאים כי בא כוחו משרד הבטחון האמריקאי. אולם משרד הבטחון האמריקאי טען כי לא שמע מן עולם על שום הזמנה כזאת. הוא הרשה לדיין לבקר במיתקני הצבא האמריקאי. על חשבונו הפרטי, והתקרית כולה גרמה בו שתי רבה לישראל.

גונבי הצגות. ייתכן שאשכול חשב על כך, אך ייתכן שחשב על משהו פחות חשוב: ההתחרות הפרועה המתנהלת עתה בממשלת הליכוד-הלאומי על יוקרה ופירסום. מת. אשכול לא רצה שדיין יגנוב לו את ההצגה.

על כל פנים, אשכול העביר את העניין לאבא אבן, לחות-דעתו. אבן הודיע מייד כי אין כל ממש באותה הזמנה-כביכול לדיין. לעומת זאת סבר אבן כי חשוב מאד שהוא

ה"ב כ"ץ שופע הומור, נוח-לבריות, צנוע

עצמו, אבן, יטוס לאמריקה, כדי להכין את ביקורו של אשכול. החלטת אשכול: אף אחד לא ייסע, חוץ מאשכול.

ארץ-ישראל

נצח שוקיירי

כן שיקר

איש בישראל לא חלם כי יבוא יום ויתגדע אל אחמד שוקיירי, ההרפתקן מעכו, שייצג את פלסטין בליגה הערבית. אבל היום הזה בא — השבוע, שוקיירי התפטר מתפקידו. הידיעה גרמה לדאגה.

"סוכן ישראלי" כי שוקיירי היה סמל של שתיקות וחוסר-יעילות. הוא אהב מידות דרמטיות, שלא עמד מאחוריהן כלום. הוא היה ידוע לכל כחסר כנות, הנחיל לדין עניין הפלסטיני שינאה ובוז.

עד כדי כך שבמסדרונות האו"ם היו מתלוצצים, אחרי כל נאום ארוך ופאתטי של שוקיירי: "הוא סוכן ישראלי!" הגבר השמן, בעל ההבעה הנצחית של שביעות-רצון-עצמית, היה בשעתו עורך-דין בעכו ובחיפה. ערב מלחמת-העצמאות היה דווקא ידוע כעסקן מתון, שחייב את החלוקה. רק אחרי המלחמה השכיר את עצמו, בזה אחר זה, לכמה מדינות ערביות, הפך קיצוני מיקצועי. לבסוף נבחר על-ידי גמאל עבד אל-נאצר כראש אירגון-השיתרון הפלסטיני, הכפוף למצריים. הוא היה מכשיר בידיה של קאהיר.

דגל נטושי. התפטרותו באה על רקע התערורות הפלסטיניות. אירגון-המלחמה הפלסטיני החשוב ביותר, אל-פתח, סירב ל-

שתף פעולה עם שוקיירי הכושל והיומרגי, שהיה מתהלך במדים של מרשאל. עם התיפטרותו, נפתח הפתח לשיחוף-פעולה הדוק בין כל אירגוני-המלחמה — וגם להנהגה קולקטיבית, העלולה להיות הרבה יותר מוכשרת ועילה משוקיירי.

ההתפטרות היא אזהרה אחרונה לישראל: אם היא לא תזרזר לעודד ישות פלסטינית בשטחים המוחזקים, כדי לקיים מדינה פלסטינית שתשתלב בסדרציה עם ישראל — עלול הדגל הפלסטיני להתנופף מעל למאבק מווייזן שיחריף ויגבר במהירות.

הכנסת

האיש

בחליפה השחורה

בפרוטוקול של הכנסת דמה יעקוב כ"ץ לכל שאר הח"כים הרתיים. הוא נשא נאומים קנאיים, התחרה בדוברי אגודת-ישראל ב"קיצוניותו".

אולם במיוזון הכנסת נראה כ"ץ כאדם שונה לגמרי. העסקן החיפאי בעל הפנים האדמומיות העגולות היה ידוע כחובב-חיים וכשופע הומור יהודי.

לא היה לו אף שונא אחד בכנסת. אפילו הח"כים החילוניים המושבעים הבדילו בינו לבין רוב חבריו, ראו בו איש נוח-לבריות, המקדיש את רוב זמנו לשתדלנות עבור ה"פונים אליו, ולא רק לאנשי מפלגתו, פא"י.

ח"כים רבים קינאו בו על כושרו לנאום על כל נושא ללא שום הכנה מוקדמת, ול"עיתים גם מבלי לדעת דבר על נושא-ההתייחסות. הוא היה עולה על הדוכן, פותח בכמה הערות כלליות, ובהמשך הדברים מוצא את דרכו לאחד העניינים שהיו קרובים ללבו: הקצבות לשיבות, מלחמה במיסיון וב"גיתוחי-מתים. אחרי שהגיע לכך, אי-אפשר היה להפסיקו. יושב-ראש הישיבות, ובעיני קר הוישבות-ראש, נואשו מומן מלהפסיקו. שום פטיש לא עזר.

אבל כ"ץ היה גם איש צנוע. "אינני רב" היה מתריס כלפי אנשים שהיו פונים אליו, באורח שיגורתי, בשם "הרב כ"ץ". אך מי עולם לא חסרו לו אימרות חז"ל ופסוקים מהגמרא, כשהיה צורך לרפד נאום.

לאחרונה התלונן באוזני שכניו באולם המליאה — רובם קומוניסטים ואיש הכוח החדש — על מצב בריאותו, אך המצב לא היה מדאיג.

ביום השלישי האחרון, אחרי ישיבת ה"כנסת שדנה בסמים משכרים, ביקש כ"ץ טרמפ מראש לישכתו של מנחם בגין, יחיאל קדישאי. הוא רצה לבקר את בנותיו, בפרט בר ירושלמי, ירד ליד תחנת-אוטובוסים ב"קטע בלתי-מואר של הכביש.

כמו תמיד, היה לבוש בחליפה שחורה, חבוש כובע שחור. נהג המכונית שבאה מ"אחור לא ראה בגדים אלה. כ"ץ נדרס, ה"בא לבית-החולים הדתי שערי צדק, שהיה הכי קרוב. הוא נפח את נשמתו כעבור יומיים.

חקלאות

ביצים

עזובות

בין שנים אחר תקופת הצנע, בה חולקו 16 השאר, ביצים וחלב בקיצוב, משופעת מדינת ישראל בעופים מוזן עצומים. לאחרונה הגיעו עופי החלב ל"40 מיליון ליטר ועופי הביצים ל"100 מיליון יחידות.

אם מהחלב עוד אפשר לעשות משהו (חמ"א, למשל, שגם היא הצטברה לעודף של 1000 טון), הרי הביצים עזובות לחלוטין. **25 מיליון בחינם.** חוץ מן הנוק ה"כספי הישיר של אי-מכירת ביצים, המונחות כאבן שאין לה הופכין, הרי כאשר מאסמים 100 מיליון ביצים, מתעוררת גם בעיית ה"איסוס.

לכן רוצים כבר מומן להיפטר מביצים אלה. לשם כך הועלו כל מיני פתרונות: ניסו ליישב את הביצים לאבקת-ביצים, אבל הדבר לא הצליח. אתר-כ"ץ ניסו לייצא את הביצים, אבל כמה שייצאו יותר, הפסידו יותר — בגלל הוצאות הנובלה הגבוהות לאירופה. ואז בא גשר דאמיה לירדן. וייצאו חצי מיליון ביצים ישראליות לירדן. רק שהירדנים לא התלהבו כל כך מהביצים האסומות. ביקשו (המשך בעמוד 12)

ישע דיין ואיון דיין

ישע דיין הוא אדם המקמק. קשה להביאו לויכוח. את הצעות-החוקים של משרדו אין הוא מביא בעצמו, אלא באמצעות שר-המשפטים. כמליאת-הכנסת אין הוא מופיע. על שאלות הוא חייב אמנם לענות בעצמו — אך הוא עושה זאת בשניים-שלושה פסוקים חלקים, לרוב סתמיים לגמרי.

בכל זאת התפתח השבוע ויכוח קצרצר, כאשר ענה לשאלתה שלנו על הריסת הכפר גיפטליק בדרך שכם—דמיה. על הריסת כפר זה, שבו גרו לפני המלחמה כ"15 אלף תושבים, הודיעו לא לפני זמן רב העיתונים הודים והעולם הזה. שאלנו אם העובדה עצמה נכונה, מי הורה להרוס את ה"כפר, ומה גורל התושבים שנשארו בכפר הני"ל?

משה דיין: לשאלה 1: התשובה חיובית. ל"שאלה 2: שר-הביטחון, עלי"פ שיקולים ביטחוניים וסאניטריים. לשאלה 3: הכפר היה נטוש מתושביו, ושר עברו אל מזרח לירדן.

אורי אבנרי (שאלה נוספת): כבוד השר, לפי האינפורמציה שהגיעה אלי, חלק קטן מתושבי ה"כפר עדיין היו בכפר כאשר החלה ההריסה. מה קרה איתם?

משה דיין (אחרי היסוס קל): הועברו למקום אחר, לשיכונים אחרים, בגדה המערבית.

משמע: התשובה המקורית, שהוכנה מראש, עליידי משרדו של השר דיין לא היתה מדויקת.

לשורה של שאלות בעניין טיבוע אילת, ענה דיין תשובות סתמיות עוד יותר. כששאלתי

דיין

שאלות השבוע

השבוע הגשנו שורה ארוכה של שאלות. בין השאר:

- **"קו מגן דויד"** לשר-הביטחון: האם נשקלה האפשרות לאסוס את גבולות ישראל באמצעות גדרות אלקטרוניות והפעלת הליקופטרים? מהי ההחלטה ש"נתקבלה?"
- **ממשלה עם ביצים.** האם נכון שמה חצי שנה הצטברו חצי מיליון ביצים במחסני הממשלה, וכי הן הוצעו הינם לסוחר אמריקאי? (ראה במדינה), בכמה מסתכמים העודפים בענפי-הקלאות אחרים?
- **חניניה למצית.** האם נכון כי שר-המשפטים המליץ על מתן חנינה לפיינברג, שהורשע בהצתת הסופר-מארקט? מה היו הנימוקים לכך?
- **מחיר המשפטה.** האם נכון כי בניין בתי-המשפט בתל-אביב עלה 14 מיל"יון ל"י, בעוד שהתחשיב הגיע רק ל"7 מיליון?
- **כאקשיש לשיכון.** האם נכון כי חברת שיכון ופיתוח (הממשלתית) מרוויחה אלפיים לירות על כל זירה שקונה הממשלה מידי חברות-שיכון פרטיות ומעבירה לחברת עמידר?
- **נסיעת דיין.** לשר-הביטחון: האם הוזמנת לפנישה עם שר-הביטחון ה"אמריקאי? אם כן, מה מנע נסיעה זו?
- **הצלת אכזיב.** האם נכון כי התחילו בהריסת הכפר? לא רק שר-הביטחון ענה השבוע לשאלות רבות שלנו (ראה דו"ח). גם שרים אחרים וסגניהם עשו זאת. בין השאר:
- **שערוריית הבשר.** שר-המיסר-והתעשייה ענה באריכות לשאלות שלנו בענייני חלוקת הבשר הקפוא, והאשמות שהעלינו. הוא הודיע כי מינה ועדה לחקר פרשה זו.
- **פקידים במלונות-פאר.** שר-האוצר אישר כי במלונות-פאר רבים בישראל נהנים פקידים בכירים של הממשלה מהנחות גדולות.
- **רשימה שחורה.** שר-האוצר טען כי אין "רשימה שחורה" של פקידים מסתכנסה שיריבו לשלם למלוכה הביטחון. הגיזבר ביקש את שמותיהם רק כדי למנוע ניכוי משכרם. שאלתי: "אני עוד מבין שהגיזבר מבקש את שמות המסכמים לניכוי, כדי לבצע את הפעולה, אך מה הטעם בעריכת רשימה של המטרביים" השר הודה שזה מוזר, אך חזר והדגיש כי הדבר נבע מענייני נוהל בלבד.
- **שוטרים וכדורגלנים.** שר-המסורה תיאר ארוכות את השתלשלות הדברים שהביאו לקטטה בין המשטרה לבין הכדורגלנים בעת מישחק קבוצת בני-יהודה בחיפה. הוא טיהר את המשטרה והזכיר כי שוטרת נפצעה.
- **שאלה נוספת:** "מה שלומה של השוטרת?" השר, אחרי ששכך הצחק באולם: "אני מקווה שלומה טוב."

לגבי האיחור בהגשת העזרה לימאים אחרי הפגיעה באונייה, ולבעיית אחרות הכרוכות בה"לגה הרתי-גורל, היתה כל התשובה:

משה דיין: הנני מפנה את תשומת-לבך להודעה הרשמית של דובר צה"ל ש"פורסמה ביום 11.11.67.

אורי אבנרי (שאלה נוספת) האם מוכן כבוד השר לשקול מחדש את האפשרות לפרסם את הדו"ח של אלוף בר"לב, במידה שאינו כולל סודות ביטחוניים?

משה דיין: אינני מוכן, כי השיקול הראשון היה נכון, ואין צורך לעשות בו רביזה.

ברוח זו ענה דיין גם לשאלות רבות אחרות שלנו. מדוע התמררו שבויים במחנה? השבויים המרכזי של צה"ל? "הסיבה העיקרית היתה, לדעת החוקרים, תולדה של מצב של אפסיעשה בו נתונים אנשים צעירים מאחורי תיל, תקופה ארוכה."